

ENQUÊTE UNIPSO-BRUXEO IMPACT COVID-19

EUROPESE FINANCIERINGEN

24/04/2020

Contact : Elise Lay (elise.lay@unipso.be)
Mathieu de Poorter (mathieu.depoorter@unipso.be)
Laurent Serrure (laurent.serrure@bruxeo.be)

Bestemmingen : Leden

Doel : Informatie

Vertrouwelijk: NEE

METHODOLOGIE EN DOEL VAN DE VRAGENLIJST

Tussen 15 en 22 april 2020 hebben UNIPSO en BRUXEO samen een enquête over de Europese financieringen gestuurd naar al hun federaties-leden en bedrijven.

Bedoeling was om de impact van de Covid-19-crisis op hun projecten in de socialprofitsector (SPS) die door Europese financieringen worden ondersteund op te lijsten en te evalueren, met een bijzondere focus op de structurele fondsen. Bovendien wilden ze met deze vragenlijst voorstellen verzamelen voor acties en/of maatregelen van de SPS rond deze Europese financieringen voor de huidige programmering (2014- 2020) en voor de volgende (2021-2027).

Op 22/4 hadden UNIPSO en BRUXEO in totaal 78 volledige en relevante vragenlijsten ontvangen van een groot aantal socialprofitsectoren (voor meer details, zie profiel van de operatoren en projecten).

Zonder de volledigheid en representativiteit van al die verschillende operatoren te claimen, kunnen toch een aantal intersectorale tendensen worden afgeleid. Die worden in deze nota samengevat en gestructureerd:

- ▶ De impact van de Europese financieringen in het kader van de huidige programmering voor de socialprofitbedrijven
- ▶ De impact van de Europese financieringen voor de volgende Europese programmering (2021-2027)
- ▶ De voorstellen voor acties en maatregelen om het hoofd te bieden aan deze impact

Op basis van deze intersectorale tendensen, gecombineerd met de analyses en de opvolging van de actualiteit van de gezondheidscrisis, stuurden UNIPSO-BRUXEO-UNISOC een gezamenlijke interpellatiebrief naar de overheden van de entiteiten (voogdijministers en bevoegde besturen van Wallonië, FWB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) die we ook hebben meegedeeld aan onze Europese partners van de socialprofitsector.

PROFIEL VAN DE OPERATOREN EN PROJECTEN

VOLLEDIGE STEEKPROEF

De 78 geldige antwoorden waren als volgt verdeeld:

- ▶ Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG; 49%), Wallonië (RW; 33%), Federatie Wallonië-Brussel (FWB; 17%) en Duitstalige Gemeenschap (DG; 1%)
- ▶ De enquête werd vooral beantwoord door de sectoren socioprofessionele inschakeling (58%), volwassenenopleiding (18%) en cultuur, recreatie en sport (5%)
- ▶ De belangrijkste financieringen die werden aangehaald, waren het Europees Sociaal Fonds (ESF; 64%), het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO; 12%) en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO; 6%)¹
- ▶ De steun wordt gebruikt voor de financiering van de tewerkstelling en activiteiten van de operatoren, maar ook van de werkingskosten. In de meeste gevallen dekken de financieringen, zoals die van het ESF, meer dan de helft of zelfs (nagenoeg) alle kosten van de tewerkstelling en/of activiteiten van de projecten.
- ▶ In veruit de meeste projecten is de Europese financiering, afhankelijk van het type, goed voor 30-60% van het totale budget. Het saldo wordt vooral gefinancierd door de gewestelijke en/of gemeentelijke overheden (bv via het OCMW). De inbreng van de onderneming kan tot meer dan 10% bedragen.

WAALS GEWEST, FEDERATIE WALLONIË-BRUSSEL & DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

- ▶ Van de 40 geldige antwoorden van het WG, de FWB en de DG was 58% afkomstig van de socioprofessionele inschakeling, 18% van de volwassenenopleiding en 5% van cultuur, recreatie en sport.
- ▶ De Europese SPS-projecten in het WG, de FWB en de DG worden hoofdzakelijk medegefinancierd door het ESF (52%), het ELFPO (19%) en het EFRO (8%) waaronder de Interreg-projecten vallen.
- ▶ De belangrijkste openbare medefinancierders en partners in deze projecten zijn het WG en de FWB, rechtstreeks of via hun respectieve bevoegde besturen (bv. : AViQ, FOREM, ONE, enz.). Bovendien dient opgemerkt dat de Aides à la Promotion de l'Emploi (APE) kunnen worden beschouwd als inbreng van de ondernemingen.
- ▶ Bijna alle socialprofitbedrijven wensen voor de volgende programmering een of meerdere Europese financieringen aan te vragen, hoewel er nog geen zekerheid bestaat over de aangeboden thema's.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

- ▶ Van de 39 geldige antwoorden die werden ontvangen in het BHG was bijna 80% afkomstig van structuren die zich hoofdzakelijk inzetten voor socioprofessionele inschakeling.
- ▶ De Brusselse operatoren beheren projecten die worden medegefinancierd door verschillende Europese structuren zoals het ESF (83%), Erasmus+ (9%) en EFRO (2%).
- ▶ 74% van de operatoren die een Europese financiering krijgen, zal een nieuw project indienen voor de volgende programmering en 13% twijfelt nog.

¹ 9% van de financieringen betreft ook het Onderzoeks- en Innovatiefonds Horizon 2020 maar omdat dit specifiek is voor één speler in de activiteiten en gezondheidsdiensten, zullen we daar in de verdere analyse geen rekening mee houden.

- ▶ Slechts 25% van de operatoren heeft geen overheid als partner of drager van het gefinancierde project. De meest vertegenwoordigde overheden zijn de COCOF (48%), Actiris (31%) en Bruxelles Formation (26%).
- ▶ Cofinanciering van de regionale, communautaire of Belgische entiteit tussen 40%-60% van de financiering (65% van de projecten) tussen 61%-80% (35% van de projecten). De rest wordt gefinancierd door een Europese entiteit en, in bepaalde gevallen, los van de operatoren.

IMPACT VAN DE HUIDIGE EUROPESE FINANCIERINGEN

IMPACT OP DE ACTIVITEITEN

De meeste operatoren worden geconfronteerd met problemen als gevolg van de lockdownmaatregelen die zijn genomen om de crisis te bestrijden.

Huidige activiteiten

- ▶ Stopzetting van alle activiteiten met fysieke aanwezigheid (evenementen, vergaderingen, opleidingen, begeleidingen, stages) Al deze activiteiten werden afgelast, opgeschort of uitgesteld (tot onzekere datum, alles hangt af van wanneer de lockdown wordt opgeheven).
- ▶ Alternatieve maatregelen om, indien mogelijk, bepaalde activiteiten te kunnen voortzetten:
 - ▶ Telewerk met werknemers
 - ▶ Ontwikkeling van pedagogische afstandstools (bv. : opleidingen, begeleidingen, werkplatform)
 - ▶ Opvolging van en contact op afstand met de begunstigden
 - ▶ Aanpassing en reorganisatie van het werk (bv. : administratieve, financiële opvolging, programmering toekomstige activiteiten)
- ▶ Voor bepaalde doelgroepen/sectoren (bv. werkzoekenden, buitenlanders of mensen van buitenlandse herkomst, kwetsbare personen, gedetineerden, scholen) of voor bepaalde activiteiten (bv. opleiding in de landbouw, opleidingen of begeleiding waarbij fysieke aanwezigheid vereist is) kunnen er geen alternatieven op afstand worden toegepast en moeten de activiteiten dus worden stopgezet.
- ▶ Vragen bij de operatoren over de tenlasteneming van deze alternatieven door de overheid, in het kader van de bewijsstukken
- ▶ Weinig of geen tijdelijke werkloosheid van het personeel De operatoren proberen het personeel te laten telewerken.

Door het project voorziene activiteiten

- ▶ Sommige operatoren hebben het moeilijk om alle doelstellingen van de projecten te halen tegen eind 2020
- ▶ Probleem om alle voor 2020 vastgestelde activiteiten te voltooien en uit te voeren, maar:
 - ▶ Voortzetting van bepaalde activiteiten van op afstand indien mogelijk
 - ▶ Inhaling van bepaalde activiteiten na de lockdown
- ▶ Risico dat deze moeilijkheden om de activiteiten te voltooien nog zullen toenemen gezien de data en regels die worden aangenomen voor de corona-exit (geleidelijk aan, sector per sector, naleving van de socialdistancingmaatregelen, enz.)
- ▶ Opschorting van bepaalde contracten, probleem om begunstigden te rekruteren, vrees om begunstigden te verliezen
- ▶ Vraag om uitstel of verlenging van de uitvoeringsperiode van de activiteiten tot na 2020

IMPACT OP DE FINANCIERING EN HET ADMINISTRATIEF BEHEER

- ▶ Momenteel geen positieve of negatieve impact van de financiering van de activiteit
- ▶ Het financieringsmechanisme van de Europese projecten is gebaseerd op de betaling van een voorschot die plaatsvond vóór de crisis.
- ▶ Vrees voor de impact van het niet halen van de gestelde doelen tegen eind 2020 als gevolg van het wegvallen of vertragen van de activiteiten, of van de periode die is vastgesteld voor de nog te ontvangen Europese financiering (saldo)
- ▶ Cofinanciering van het project: discrepantie tussen de regionale of communautaire subsidies die geïmmuniseerd en/of gegarandeerd lijken en de Europese subsidies waarvoor nog geen immunisatie en/of garantie werd aangegeven; deze situatie bedreigt het hele project en de banen die eraan verbonden zijn
- ▶ De Brusselse EFRO-cel en Erasmus+ stellen voor om de duur van de projecten te verlengen zonder bijkomend budget.
- ▶ Grote onzekerheid en ongerustheid bij de operatoren wegens het gebrek aan duidelijke en nauwkeurige informatie van de overheid over:
 - ▶ Het behoud van alle subsidies
 - ▶ De uitgaven die in aanmerking komen voor Europese financiering
 - ▶ De alternatieve activiteiten die kunnen worden verantwoord (telewerk, afstandstools, enz.)
 - ▶ De tenlasteneming van de uitgaven voor de aankoop van materieel om bepaalde activiteiten van op afstand te kunnen uitvoeren (bv. : informaticatools) of om de socialdistancingmaatregelen te kunnen naleven na de corona-exit (bv. : inrichting van de werkplek, beschermingsmiddelen, enz.).
 - ▶ Het eventueel uitstellen van de activiteiten tot na 2020

ANDERE GEVOLGEN OF PROBLEMEN

- ▶ Impact van de crisis op de begunstigden van de Europese projecten die vaak al kwetsbaar zijn: psychologische impact, stopzetting van de opleiding of begeleiding, werkloosheid, enz.
- ▶ Niet-naleving van de regelgeving inzake overheidsopdrachten bij de aankoop van materiaal om de activiteit te kunnen voortzetten op afstand en om de socialdistancingmaatregelen te kunnen naleven (bv. : mondklappers, handgel, plexischermen, vloermarkering, enz.)
- ▶ Angst en onzekerheid over het behoud van het personeel en de wens om de interne expertise te behouden
- ▶ EFRO, ESF Vlaanderen en Erasmus+ hebben al kenbaar gemaakt dat de duur van de projecten kan worden verlengd. Dat kan leiden tot een piek in de activiteiten in het laatste kwartaal van 2020 die organisatorisch moeilijk te beheren is
- ▶ Moeilijkheid om de opleidingsuren tijdens de lockdown te bewijzen aangezien de begunstigden niet ter plaatse zijn maar gebruik maken van diensten die worden aangeboden op afstand. De begunstigden kunnen dus geen presentielijsten ondertekenen (dat wordt door het ESF systematisch gecontroleerd). Het is moeilijk om het telewerk van stagiairs of studenten te evalueren. De opleiders werken voltijds om de materie door te geven en op te volgen.
- ▶ Vrees bij bepaalde operatoren om tijdens deze onderbreking een deel van hun begunstigden te verliezen.
- ▶ Aangezien de activiteiten tot nader order stilliggen en de duur van projecten eventueel kan worden verlengd, zou ook de uitbetaling van de subsidies kunnen worden uitgesteld. Bepaalde operatoren zouden daardoor cashflowproblemen krijgen.

IMPACT VAN DE CRISIS OP DE EUROPESE FINANCIERINGEN – NIEUWE PROGRAMMERING 2021-2027

De meeste operatoren willen hun activiteiten voortzetten in het kader van de nieuwe Europese programmering in 2021. Velen hebben vragen over bepaalde aspecten:

- ▶ Geen informatie van de overheid over deze nieuwe programmering (inhoud en modaliteiten)
- ▶ Wat is de overgangperiode tussen de beide programmeringen en wat is het risico voor het behoud van de tewerkstelling (bv. : vooropzeg)?
- ▶ Onzekerheid over de subsidiëring, indexering en cofinanciering door de overheid De operatoren vrezen dat de volgende programmering niet zal voldoen aan hun financiële noden om hun acties te realiseren
- ▶ Sommigen vrezen voor agendaconflicten tussen de activiteiten van de huidige en van de volgende programmering
- ▶ Vragen over eventuele veranderingen in de prioriteiten, domeinen, thema's van de toekomstige Europese programmering en over de manier waarop de entiteiten zullen trachten om het hoofd te bieden aan de gezondheids- en de economische crisis
 - ▶ De heroriëntatie van bepaalde Europese financieringen om de crisissen te beheren, kan voor bepaalde operatoren een negatief effect hebben: minder activiteiten in de toekomst of niet-verlenging van hun projecten die niet meer onder de prioriteiten van de fondsen vallen De financiering zou daardoor worden verminderd of zelfs wegvallen, met alle gevolgen van dien voor de tewerkstelling.

VOORGESTELDE ACTIES EN MAATREGELEN

- ▶ Dringende nood aan duidelijke communicatie en informatie van de overheid en de betrokken agentschappen aan de operatoren
- ▶ Immunisatie van de crisisperiode (lockdown en corona-exit) op de Europese financieringen
 - ▶ Behoud van de Europese financiering ook als de doelstellingen niet worden gehaald en behoud van alle activiteiten
- ▶ Verlenging en aanpassing van de uitvoeringstermijnen van de activiteiten tot 2021 of zelfs 2022
 - ▶ Verlenging van de termijnen maar ook betaling van een percentage van het saldo om de uitgaven te financieren die inherent zijn aan de uitvoering van de activiteiten
- ▶ Soepelheid en flexibiliteit bij de controle van de bewijsstukken en rapporten; bv. : flexibiliteit van de termijnen, soepelheid van de organisatie, vermindering van de eisen, voorschotten (of vervroegde betaling van de saldi van de jaren 2018 en 2019 om de cashflow aan te vullen)
- ▶ Verlichting van de inspectie voor de lockdownperiode.
- ▶ Verlaging van de te behalen doelstellingen en resultaten
- ▶ Rekening houden met de personeelskosten van mensen die telewerken bij de uitgaven die in aanmerking komen voor financiering
- ▶ Rekening houden, voor de periode van corona-exit, met de kosten van de nodige beschermingsmiddelen en aanpassingen
- ▶ Vraag om 2021 te beschouwen als een overgangsjaar tussen de twee Europese programmeringen
- ▶ Het behoud van de voorziene financiering garanderen om het personeel te kunnen betalen dat telewerkt

- ▶ De behandelingsduur van de dossiers inkorten zodat het niet minstens 3 jaar duurt voordat het saldo wordt ontvangen
- ▶ Financiële tenlasteneming van de kosten van beschermingsmiddelen voor de begunstigden en de begeleiders
- ▶ Rekening houden met het voorbereidende werk voor alle acties die worden gestart (personeelskosten en werkingskosten zoals reclame voor de actie, selecties, indirecte kosten, uitgaven voor de huur van lokalen of aankopen die niet worden terugbetaald door de leveranciers enz.)